

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica

v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6⁵⁰ mesečno.
četletno K 19⁵⁰.
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6[—]. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 40 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Jadransko vprašanje zopet v ospredju.

Boljševiška ofenziva proti Poljski. — Položaj v Nemčiji. — Beograjska kriza.

„Idealisti“.

Zgodil se je te dni pri naši slovenski politični upravi slučaj, ki v jasni luči osvetljuje sedanjo klerikalno strahovlado in ki ne dopušča, da bi se ga zamolčalo.

Nikdar nismo bili prijatelji gnusnih osebnih napadov, katere so že pred meseci pričeli uprizorjati mariborski »Stražarji«, ki so pri tem početju kar na slepo in očitno lažljivo obrekovali napredne osebnosti, saj vemo, da se takj napadi konečno maščujejo rayno na obrekovalcih, odnosno na stranki, kateri pripadajo ti obrekovalci in tega se bomo tudi v bodoče držali. Slučaj pa, katerega moramo danes izročiti javnosti, je le navidezno oseben in tako velepomemben za spoznavanje klerikalnega vladanja in njega posledic, da bo tudi slepim odprl oči in brezdvomno tudi pri prevdarnih naših nesomišljenikih izzval največje ogorčenje in obsodbo sedanjih vladnih korifej.

Dne 17. februarja 1920 se je dogodilo da je vladni koncipist Alojzij Köchler, poznan obiskovalcem Narodnega doma v Mariboru za časa vojne kot nadut in nevaren avstrijski oficir, brat znanega duhovnika Köchlerja, ki je svoj čas ovadil župnika Vrhovnika, sesta-

vil skupno s provizoričnim uradnikom mestnega knjigovodstva v Mariboru, Sedevčičem, v svojem stanovanju peklenko ovadbo proti svojemu šefu, tedanjemu vladnemu komisarju. V ovadbi je na infamen način sumničil vladnega komisarja in druge uradnike nepoštenega ravnanja pri mestnem papirnatem drobižu.

To ovadbo, ki je bila sestavljena, da bi v slučaju resnice imela kot posledico aretacijo vladnega komisarja, sta poštenjaka potem poslala finančni oblasti.

Dasi je že materijalna stran ovadbe kazala v zvezi z značajem vladnega komisarja in v zvezi z nemogočnostjo izvršitve osebnega okoriščenja, da je izvor le gola maščevalnost in bedastoča, je morala vendar finančna uprava izvršiti najstrožjo in natančno uradno preiskavo. Namen ovadbe, ki ni šel za tem, da morda odkrije kako birokratično formalno hibo, seveda ni bil dosežen, pač pa se bodeča morala oba poštenjaka, ki sta stremila za uspehom, ki naj bi uničil ovadenca, po zaključku vseh formalnosti preiskave zagovarjati še pred sodiščem.

V boljše razumevanje še omenimo vzroke za ovadbo: Köchler je bil hud na vladnega komisarja, ker je bil po odredbi vlade predstavljen iz več ko tehtnih vzrokov v Ptuj in

je zato delal odgovornega, seveda ne sebe temveč svojega šefa. Sedevčič pa je bil užaljen, ker ga vladni komisar radi prekratke službene dobe proti določbam službene pragmatike ni smel imenovati definitivnim uradnikom, kakor je to ta možak zahteval. Mimgrede omenjamo, da je bil Köchler do nekako srede februarja še hud liberalec, ko pa je čul o spremembi vlade, je postal navdušen klerikalec in je bil v kritičnem času v neprestani zvezi z urednikom »Straže« kaplanom Golecem.

Trezen človek bi sodil, da bi vsaka politična stranka ponudbo takih značajev zavrnila in jih s studom odpodila. Kaj še! Zopetni poverjenik dr. Vrstovšek je spoznal v Köchlerju naenkrat »idealista« in je pri predsedniku deželne vlade s pristransko informacijo dosegel, da je bila Köchlerjeva namestitev v Ptuj preklicana in je sedaj ta »idealista« zopet pri mariborskem magistratu Sedevčič pa je dobil ostanek judeževih grošev s tem, da je bil na predlog sedanjega vladnega komisarja pri sosvetovi seji imenovan proti določbam službene pragmatike — definitivnim magistratnim uradnikom!

Vemo, da se je gospodom sosvetovalnem zamolčala Sedevčičeva ovadba in pokazala bo pač bližnja prihodnost, kdo da je uvedel

Iz mariborskih arhivov.

Zapisek o hudi kazni, ki je zadela Jurja Vampaharja, oderuha in ceno-gonca v Mariboru, v letu gospodovem 1650. skupno z enim svarilom in opominom na vse, ki enake stvari počenjajo.

To je bilo v drugem letu one strašne vojne, ki je divjala trideset let po naših deželah in jo zato črno vojno imenujejo, kajti nji so sledile tudi razne bolezni, ubožstvo in siromaštvo, tako da ni bilo hiše, ki bi od te nesreče ne bila prizadeta, ker je vojna uničila mnogo mest in vasi, in so vojaki zažigali domove mirnih prebivalcev in ni nihče več mogel mirno delati na svojem polju. V sled tega je nastalo splošno pomanjkanje, ker tudi vozovi niso vozili po cestah in tuje blago ni prihajalo v deželo, kajti iz pobeglih vojakov so se ustvarjale roparske tolpe, da ni bil varen popotnik na cesti. Zategadelj so cene pridelkom zelo narastle, ker so kmetje le redko prihajali v mesto in so za svoje stvari zahtevali obleko in obutev, ki je meščani sami niso imeli. Takrat se je naselil v mestu Mariboru ob Dravi trgovec Jurij Vampahar (alias Weinbacher), ki je prišel od drugod in je izrabljajl bedo in nesrečo domačega prebivalstva

s tem, da je kupoval živež in obleko in jih je prodajal za visoke cene, ki do takrat še nikoli niso bile v navadi. S tem je njegovo premoženje hitro narastlo in si je kupil hišo na glavnem trgu, kjer si je uredil svojo trgovino. Računal pa je za en nemški krajcar dva groša dobička in je prodajal vse samo na rajniše, tako da je bil v celem mestu največji oderuh, kar v tem mestu tudi cenogonec imenujejo. S tem je dal slab zgled tudi drugim trgovcem, ki so trpeli vsled slabega dovoza in so za njim tudi drugi svoje cene povišali. Zato se je zglasila pred mestnim sodnikom Urša Podrekarica, stanujoča ob Dravi št. 3. in se je pritožila nad oderuhom in cenogoncem Jurijem Vampaharjem, kar je dal mestni sodnik po svojem pisarju takoj v protokol zapisati. Izkazalo se je, da je prodal Jurij Vampahar Urši Podrekarici blago za trikrat višjo ceno, nego jo je sam plačal, to pa je bilo po trgovskem štatutu prepovedano in mestni sodnik je moral določiti kazen, ki je bila od starih časov v tem mestu določena za oderuhe.

Ko je Jurij Vampahar zvedel, da mu preti nevarnost, je poslal takoj svojega zagovornika k mestnemu sodniku in je obljubil plačati v mestno ubožno kaso sto rajnišev, ako se je s čim pregrešil proti mest-

nim pravicom. Rekel je tudi, da je blago težko dobiti, da ima mnogo skrbi in dela in da se je cena pomotoma tako visoko zaračunala, kar je vzel mestni sodnik na znanje in je za tokrat sprejel ponujeno svoto za mestno ubožno kaso. Toda kmalu na to je prišla na mestni magistrat Jera Ribič, po domače Ribarica, in je tožila Jurija Vampaharja, da prodaja moko na skrivnem in da tega daru božjega, ki raste za nas vse, ni mogoče dobiti drugače kakor »pod roko« za visoke cene. Mestni sodnik je torej poslal biriče k Juriju Vampaharju, da so preiskali njegove zaloge, toda našli niso nič sumljivega in Jurij Vampahar je dolžil Jero Ribič p. d. Ribarico, da ga je po krivici zatožila, ker je on sam hotel loviti ribe v Dravi in jih prodajati prebivalstvu po nižjih cenah, nego jih prodaja Arah Ribič, mož imenovane Ribarice. Tako se Juriju Vampaharju tudi sedaj ni moglo dokazati krivično dejanje in morebiti bi bil nemoteno opravljal svoje sramotno delo naprej, da ni prišla na dan svetega Pankracija cela vrsta ženskl pred mestnega sodnika in so tam javno zahtevale kazen nad Jurijem Vampaharjem zaradi oderuštva in goljufije. Prinesle so s seboj razne stvari, ki so jih bile nakupile pri Juriju Vampaharju in so dokazale, da je Jurij Vam-

v našo upravo metodo, da je uradniku treba menjati svoje politično prepričanje, to podkrepiti z lažnjivo, zlobno, proti svojemu lastnemu šefu naperjeno ovadbo, da se potem ovaditelja proti pragmatičnim pravilom nagradi z dobro službo! Mislimo, da je ta forma nezaslišane korupcije popolnoma nova in da pripadajo aviorske pravice za to azijsko metodo le sedanjim mogotcem v Sloveniji!

Navedeni slučaj najbrže ni še zadnji. Novi vladarji Slovenije, katerim so posledice take uprave deveta briga, bodo proizvajali še hujše persekucije, odnosno protekcije pri političnih uradnikih. Eno pa je gotovo: posledica bo odpad posameznih moralnih propalic, dočim bo ogromna večina naše uradniške inteligence kratko dobo šikan mirno pretrpela in v odločnosti ohranila svoj čisti značaj.

Z odpadom strahopetnih slabičev bode te »krepili« vašo stranko, kmalu pa se bode te kesali takih pridobitev.

Poštena javnost, brez razlike strank, bo pa vrgla razne Vrstovške, kakor je onemogočila njih mojstra Šušteršiča!

Namen tega odkritja ni, da bi branili čast in poštenje bivšega vladnega komisarja, saj to bo storil kakor doslej sam. Za nesramne napade v »Straži« je že dobil najboljšo zadoščenje s tem, da je zamogel magistrat v redu oddati, kar je moral v sosvetni seji novi vladni komisar sam konstatirati ter s tem postaviti na laž »Stražarje«, ki so polnili svoje predale s sumničeni o nerednostih, zatožni klopi itd. Namen naš je ta, da javnosti pokažemo na kakšen način si pridobiva SLS novih pristašev pri inteligenci, in da te njim dobrodošle odpadnike pribijemo na sramotni oder v razliko z ogromno večino ostalega značajnega slovenskega uradništva, ki je in bo ostalo pri naprednih strankah, ne da bi pri tem pozabilo etičnih načel, brez katerih ne more država obstojati. In k tem načelom šteje slovensko napredno uradništvo tudi dostojnost!

Pogled v bodočnost.

Vsi oni, ki so se borili v svetovni vojni za naše osvobojenje, se niso borili zase, — saj jih je mnogo ostalo v ječah, na vislicah

pahar oderuh in cenogonec, ki preti uničiti pošteno trgovino in spraviti uboge meščane na beraško palico.

Zato je mestni sodnik po starem zakonu poklical Jurija Vampaharja na javno sodbo, ki se je vršila tretji dan po svetem Pankraciju, patronu in zaščitniku revežev in ubožcev, (bodi mu zato večna čast in slava.) Jurij Vampahar pa je čutil, da mu preti nevarnost, zato je poslal svojega zastopnika k mestnemu sodniku in mu je ponujal tisoč rajnišev za mestno ubožno kaso in za deset svetih maš pri oltarju svetega Jurija v mestni cerkvi. Toda mestni sodnik v svoji pravičnosti ni mogel popustiti in tako je stal Jurij Vampahar pred javno sodbo in tam se je izkazalo vse za resnično, kar so bile pripovedovale ženske in je bilo tako tudi zapisano v sodnem protokolu. Mestni sodnik je torej razglasil sodbo, ki je odločena za oderuhe, da bo Jurij Vampahar na žrdi potopljen na dravskem mostu v Dravo, da se bo potopljenje ponovilo tolikokrat, dokler ne bo ljudstvo prosilo za milost, da se mu priprizanesse življenje in dokler ne bo Jurij Vampahar sam v strahu pred smrtjo obljubil, da odneha od svojega sramotnega dela.

(Dalje sledi.)

in na bojiščih — ampak borili so se za bodočnost. Tudi mi, ki smo prevzeli dedščino po vojni, smo čutili, da se ne moremo vvesti takoj k polni skledi, ampak da je prišel za osvobodilnim bojem čas dela, da sezidamo iz razvalin hišo bodočnosti. Kakor so potrebovali naši bojevniki junaštva in idealizma, tako je nam potreba vstrajnosti in požrtvovalnosti. Ako pustimo, da pade ideal, za katerega so krvaveli najboljši sinovi jugoslov. naroda — potem nismo vredni, da smo njih nasledniki in bodočnost nam bo očitala, da smo lahkomišelnost zapravili, kar je bilo v tako težkih bojih priborjeno. In vendar se zdi, da ideal države, edinstva, jugoslovenstva pada — in sicer ne pri narodu — ampak pri inteligenci.

Na Hrvatskem so bile volitve. Njih uspehi so bili za marsikoga presenetljivi. V Osijeku je bilo izvoljenih 20 komunistov, v Zagrebu istotoliko v Karlovcu in Zemunu večina.

In iz drugih mest se pričakujejo podobni rezultati. Kaj to pomeni? Ali se narodna inteligenca zaveda, da je to začetek propada. Mi smo si komaj postavili svojo državo, slavili smo komaj prvo obletnico, znotraj je še neurejeno, zunaj čakajo sovražniki nanas, mi pa gledamo molče, kako se razvija protidržavna agitacija, ki nam bo čez noč vzrastla preko glave. Na eni strani klerikalizem, separatizem, na drugi strani komunizem in židovski protinarodni nemški in madžarski elementi. Vse to raste in se združuje v boju proti temu, kar je jugoslovenski narod v takem trpljenju in krvi sezidal.

Danes vsak zabavlja in se ogiblje javnega dela, ko pa bo prepozno, bo dolžil — stranko. Mlačnost in brezbriznost inteligence se bo maščevala nad njo samo in nad narodom, ki bo šel za slepilnimi gesli in bo postal žrtev nepoštenih špekulantov, ki ne poznajo ne države, ne naroda, ne domovine. Hrvatske volitve so za to poučen zgled. Tudi pri nas pridejo volitve. Oni, ki jim je na tem, da rešimo državo bodočnosti in omogočimo zdrav naraven razvoj vsem slojem, so poklicani na delo v imenu vseh onih, ki so trpeli, delali in se borili za našo novo državo. Gre za obstoj Jugoslavije bolj kakor v letu 1918; kajti takrat je sovražnik propadal — danes vstaja — prej so nas uničevali drugi — danes se sami.

Dnevne vesti.

Klerikalci in koncentracijska vlada. Da sedanji „parlament“ ni delazmožen, to menda že tudi najbolj zakrknjeni klerikalci uvidevajo. Istotako jasno je celemu svetu, da iz te situacije ni drugega izhoda, kakor razpust parlamenta in razpis volitev. Seveda naj te volitve vodi nepristranska neutralna vlada, sestavljena iz vseh večjih skupin. A ravno take koncentracijske vlade, kjer bi razni temni elementi ne mogli v kalnem ribariti, se naši klerikalci strašno bojijo, zato je v njihovem imenu Protić odklonil neutralnega predsednika in ministra notranjih zadev. Ali se klerikalci sploh zavedajo, kaj ta odklonitev pomeni? To pomeni, da naj ostane na krmilu države stranka, ki je tekom zadnjih tednov povzročila državi nad milijardo škode s tem, da zahteva mesto našega denarja tujo valuto in pomaga s tem dvigati na neizmerno škodo naše valute kurz tujega denarja; ki noče privoščiti slovenski industriji, da bi sodelovala pri obnovi Srbije in zaslužila primeren del od srbske vojne odškodnine; ki psuje našo stranko, češ, da je s povišanjem draginskih doklad samo vzbudila apetit uradnikom; ki je zopet uvedela

izvoznice na osebe ter ukradla državi na milijone dobička in jih vrgla v žrelo verižnikom; ki se brati z veleizdajalskim Radičem in Frankovci; ki popušča napram Italiji v jadranskem vprašanju in odklanja Trumbiča kot šefa vlade, k je pravi Jugosloven in neizprosni nasprotnik Italijanov. Take vlade pa, ki nam je izpodkopala ves kredit v inozemstvu, ne moremo trpeti, tako vlado hočemo odstraniti ter pripraviti pot volitvam.

Grabje in metlo priporoča sedanja vlada. To bi ji mi priporočali v njenih lastnih zavodih. Sliši se, da vlada v mariborskem bogoslovju še popolnoma stari duh. Po hodnikih visijo še podobe z nemškimi napismi, predava se še deloma nemško in pri večerji se čitajo nemške knjige. To ni čuda, če se pomisli, da je ravnatelj zavoda še isti gospod, ki je bogoslovcem prepovedal podpisovati deklaracijo in jim je izrecno naročil, da se za to gibanje sploh ne smejo zanimati. Ta gospod se še zdaj ni prepričal, da živimo v Jugoslaviji in v novih časih, zato so mu kaprice več kot prava vzgoja. Ker pride gospod malo med svet, bi bilo dobro, da vlada poskrbi za to, da izgine tak pruski sistem. Saj so naši bogoslovci namenjeni slovenskemu ljudstvu. Tako bi bilo priporočati, da naj vsak pometa pred lastnim pragom, in kar je še bolj važno, v svoji lastni hiši.

Klerikalni gerent pri Sv. Kungoti je ragovoril rekrute-domačine na dan nabora ter jih kot »župan« opominjal, da naj bodo trezni in se dostojno obnašajo. Prihodnji dan je bil nabor in uspeh tega »županovega« nagovora je bil, da je njegov sin kot rekrut pobil v Mariboru par šip in preobračal v podivjanosti na Glavnem trgu prodajalne mize. Zda delo pokoro pri ričetu.

Klerikalni uredniki priznavajo, ako so v rožicah, da ogabnih osebnih napadov na slovenske demokrate niso krivi oni, temveč pišejo vse to proti svoji volji na povelje mariborskega klerikalnega generala, sedanjega poverjenika za uk in bogočasije. Ta gospod je lahko ponosen na svoje duševno autorstvo.

Uradniške doklade je demokratska vlada koncem lanskega decembra zvišala. Kaj pravi sedanja vlada o tem? V javni seji parlamenta je izjavil sedanji finančni minister, da je prejšnja vlada s tem povišanjem samo vzbujala uradništvu apetit. Ali to ni isto, kar je Šušteršič vedno trdil, da uradništvo samo žre!

Klerikalna vlada noče vrniti onih 20%, ki jih je demokratska vlada zadržala in hotela v smislu svojega jasnega sklepa pri zamenjavi bankovcev vrniti v celoti. Sedanja vlada pa je sklenila, da se dotične priznanice ne zamenjajo, temveč zadržijo kot prisilno posojilo po 1% obresti. Nas pa so poprej psovali, češ da smo oropali narod tega denarja. Kje je poštenost?

Prepoved izvoza živil je največji klerikalni švindal. Po listih trobijo o tozadevni prepovedi, ako pa hočejo pristojni organi res kaj zanleniti, pa pride od »visoke« vlade poročilo, da tisti vagoni moke in dr. (v Mariboru jih je bilo pred 3 dnevi 76) ki jih pošilja Centralna uprava, in tisti, ki so naslovljeni na dunajski »Warenverkehrsbureau«, morajo naprej. Ali je to prepoved izvoza živil? Ali ni to samo škandalozen monopol gotovih ljudi v gotove svrhe? In s takimi lažmi hoče postati klerikalna vlada slavna!

V propast. Razvoj današnjih razmer vodi v grozne temne čase, v najhujšo moralno in gmočno propast. To ne samo pri nas, ampak po večini povsod, a pri nas vendarje mnogo bolj nego kje drugje. Z drugimi valutami pada tudi naša, a naša mnogo bolj nego druge. S tem pa raste draginja tako naglo in neverjetno, da se človeku kar lasje ježijo, ko vidi one velikanske številke po izloženih oknih. Par čevljev že 1000 K, obleke 3000—5000 K, klobuki 200—300 K itd. Istotako ogromne so cene živil in drugih predmetov. Škatljica užgalič stane 1 K, cigaretni papir 1 K—1.50 K, cigareta 1 K—1.50 K, črna kava v kavarni 2 K.

Draginja raste dan na dan, a tako rapidno kakor zadnje tedne, ni rastla še nikoli. Temu nasproti pa so plače stalnih javnih in privatnih nameščencev tako nizke, da si pri vsem štedenju ne more kupiti niti ene obleke na leto. Posledica tega je, da se ljudstva polasča apatija do dela, ter da se posveča raznim obskurnim postranskim zaslužkom, veriženju itd. Pravo delo pa trpi, produkcija zastaja. Te razmere so najboljše vzgajališče verižnikov, tatov, roparjev in vseh mogočih izrodov. Morala propada, celo človeštvo roma v strašen prepad. Kje je rešitev, kje izhod. Mislili smo, da bomo po vojni gradili novo življenje, mesto gradbi pa se bližamo še hujšemu razdoru, sredi katerega dviga vedno mogočnejše svojo glavo komunizem. Vedno globlje se odpira pred nami prepad. . .

Darilo. Gospa Schwarz je nabrala za sokolski zletni fond K 60'20. Prizrčna hvala.

Mariborski šport. Zgodnja in lepa pomlad je vzbudila tudi športno življenje. Včeraj smo imeli že prvo tekmo „Hertha“ proti „Svobodi“ (Celje), v nedeljo pa se nam obeta prvovrstna tekma „Rapid“: „Ilirija“. „Ilirija“ je znana kot najboljša moštvo v Sloveniji in je na tem, da si pridobi najboljšo ime v Jugoslaviji. „Rapid“ je pokazal lani svojo agilnost — zato nedeljska tekma ne bo brez zanimivosti. Igralo se bo na Teznu. Kakor se čuje, se bodo naše športne razmere kmalu izboljšale, ker je prišlo do sporazuma med Olepševalnim društvom in športnim klubom „Maribor“, tako da dobi klub „Maribor“ svoje športne prostore v Ljudskem vrtu. Ker je Tezno precej oddaljeno od mesta in se ne da dobro zagraditi, bo novi športni prostor velikega pomena za nadaljni razvoj slovenskega športa v Mariboru. Športni klub „Maribor“ razpolaga z dobrimi mladimi silami in bo imel kmalu izbrano moštvo, ko bo na razpolago primeren športni prostor. Ljudski vrt je namenjen veselju in zabavi in športni prostori ga bodo lepo oživili. Ker se da prostor dobro ograditi, bodo tudi tekme v bodoče olajšane. Nas veseli, da se je vprašanje športnega prostora v Mariboru ugodno rešilo in je s tem dana podlaga za nadaljni razvoj marib. športa.

Orkester „Glasbene Matice.“ V petek, 26. marca 1920 so vrši v pisarni ravnateljstva „Glasbene Matice“. Götzova hiša, III. nadstropje, ob 19 in pol ure (7½) občni zbor orkestralnega društva in orkestra in prošimo vse člane, da se zborovanja gotovo in točno vdeležijo. Posebno dobrodošli pa so na zborovanju vsi oni, ki se zanimajo za glasbo in jim je predvsem razvoj slovenske glasbe v Mariboru pri srcu.

Vsem akademikom in akademičarkam! Vabimo Vas, da se zanesljivo polnoštevilno udeležite ustanovnega občnega zbora Ferijalnega društva slov. akad. za mariborski okraj, ki se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 9. uri popoldne v zadnji sobi promenadne kavarne, Tomšičev drevored. — Pripravljali odbor.

„Sokol“ v Studencih priredi 17. aprila 1920 veliko telovadno akademijo v veliki dvorani Narodnega doma. Izvajale se bodo razen drugih točk prvič tudi simbolične prosto vaje „Osvobojenje in ujedinjenje“ s katerimi nastopi jugoslovanski sokol na vsesokolskem zletu v Pragi.

Račje pri Mariboru. Pri nas imamo kovača z imenom Kokot, ki računa za svoje delo po 200% več kot drugi kovači v okolici. Pri tem se sklicuje na nemške časopise iz Avstrije, češ da so tam take cene. Mikmetje mislimo, da nas ni treba slepiti s takimi stvarmi, če so mu nemške cene tako pri srcu, gre lahko v lačenbergersko deželo, kjer se po tistih cenah tudi je, saj itak redko slišimo od njega slovensko besedo, in v nemški Avstriji lahko računa kolikor hoče. Ali ni v tem oziru nikake kompetentne oblasti?

Kultura in umetnost.

„Gospodje sinovi“. (Ljudska igra v 3 dejanjih.) Gospodje sinovi so včeraj zvečer zabavali mnogoštevilno nedeljsko občinstvo, ki je napolnilo gledališče. Videlo se je, da

pri gospodih sinovih ne iščemo umetnosti, ampak zabave, zato se je publika veselo smejala dovtipom in nastopom gospoda Lesjaka i. dr. Gospodje sinovi so meščanska komedija, ki nam kaže stare tipe: mesarja sušilca moža starih šeg in navad in moderni svet. Igralo se je veselo in živahno. Smeha in aplavza je bilo dovolj.

Slovensko mestno gledališče. »Brez denarja«, ta krasno uspela vaudeville, ki je sedemkrat napolnila gledališče, bo v nedeljo popoldne šla zadnjikrat preko našega odra in to pot ob zelo znižanih cenah. Gospod Prismojin s svojimi šibkimi nogami privabi gotovo vso mariborsko okolico in šolsko decu v gledališče, da si ga zadnjikrat ogledajo in se pošteno nasmejejo ob njegovem humorju. O velikonočnih praznikih sta zadnji dve popoldanski predstavi; in sicer se uprizori oba dneva »Kristova drama« (Kristusovo trpljenje).

Abditus: Naša gospodarska in socialna vprašanja. Ljubljana 1920. Založba in tisk »Ljudske tiskarne« v Mariboru. Knjižica razglablja naša pereča socialna vprašanja ter jo toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo za našo težko sedanost. Več spregovorimo o njej prihodnjič.

Cenjeni naročniki

se opozarjajo, da plačajo naročnino, ako tega še niso storili, ker sicer se jim s 31. t. m. list ustavi. Naročnina se plačuje naprej. Kdor lista ne vrne, ali ne naznani, da ni več naročnik, se smatra za naročnika, ter mora naročnino plačati!

Upravništvo „Mariborskega Delavca“.

Zadnje vesti. Nova faza jadranskega vprašanja.

LDU Beograd, 25. marca. »Politika« piše o jadranskem vprašanju pod naslovom »Novi predlogi«: V poučenih krogih se mnogo govori o novem predlogu za rešitev jadranskega vprašanja, ki so ga stavili Francozi in Angleži. Ta predlog bo še tekoči teden izročeni naši delegaciji v Parizu. Poučeni krogi trdijo, da gg. Pasić in dr. Trumbić zaradi tega ne prideta v Beograd, ker hočeta v Parizu počakati na ta najnovejši korak naših zaveznikov. Italijani baje nikakor ne marajo opustiti svoje zahteve po suvereniteti nad Reko, pač pa so pripravljani pristati na to, da tvori mejo med obema državama Wilsonova črta. Pristanišče Reka bi na ta način prešlo pod upravo Zveze narodov, ravnotako tudi mesto, toda pod italijansko suverenostjo. Jugoslaviji nameravajo ponuditi Sušak in baroško luko. V nekoliko dneh se bo že videlo, ali so te vesti točne.

Nova Wilsonova nota o jadranskem vprašanju.

DKU Washington, 25. marca. (Brez-žično). »World« poroča, da je odposlal predsednik Wilson aliancem novo noto, v kateri pozivlja ministrske predsednike Anglije, Francije in Italije, naj vodijo posvetovanja o jadranskem vprašanju javno in odkrito.

Boljševiška ofenziva proti Poljski.

LDU Beograd, 25. marca. Kakor javljajo iz Varšave, so boljševiki začeli z veliko ofenzivo proti Poljakom vse do Podolja.

Najhujši sovražnikov odpor se občuti v odseku Vistolc, kjer je topniški ogenj hujši, kakor kdaj poprej na tej fronti. Sovražnik uporablja tanke in automobile. Napad so Poljaki po lastnih poročilih odbili na vsej fronti ter prizadjali napadalcem težke izgube. Zajeli so številne ujetnike in napravili mnogo plena, med tem tudi popolnoma nepokvarjen tank in eno baterijo z vprego. Po drugih vesteh pa so boljševiki zavzeli Mohilev v Podoliji, kjer je sedež ukrajinske vlade. Mazepa je na begu proti jugu. Ostali člani vlade so pobegnili v Besarabijo.

Položaj v Nemčiji.

Dunaj, 26. marca. (Izvirno). Poročila iz Nemčije pripovedujejo, da se polagoma vrača mir v celo državo, le iz industrijskih ozemelj, ki jih imajo zasedene komunisti, ni nobenih točnih vesti. V Berlinu samem vlada popoln mir. Monarhistične prevratnike je dala vlada aretirati, čete pa razorožiti, le na döberiškem vežbališču je še nekaj čet s katerimi se ne ve, kaj bi se počelo. V nekaterih delih Pomorja se vrše še vedno boji med vladnimi četami in oboroženimi bandami.

Dunaj, 26. marca. (Izvirno.) Včeraj popoldan sta v Berlinu zleteli v zrak dve z municijo napolnjeni baraki. Nekoliko bližnjih hiš je bilo pri tem deloma manj, deloma več poškodovanih, 18 delavcev pa je bilo ranjenih. Vzrok eksplozije še ni znan.

Dunaj, 26. marca. (Izvirno.) Po poročilih iz Berlina se spremeni nemško državno ministrstvo sledeče: Finančni minister bo Cuno, zakladni minister Wirth, brambni minister Kessler, minister za zopetno vzpostavo pa Lüdemann.

Položaj v Beogradu.

Beograd, 26. marca. (Izvirno.) Danes se vrši naknadna seja Narodnega predstavništva, ki bo, kakor se opaža zopet nesklepčna. Po vsem tem se sodi, da bo Protićev kabinet končno prisiljen podati ostavko ter prepustiti sestavo vlade, neutralni ali uradniški osebnosti. Mogoče je, da prineseta že današnji in jutrajšnji dan kako razjasnitev.

Italijani v Skadru.

LDU Skadar, 25. marca. Dasi je poveljnik zavezniških sil, francoski general Defour predal mesto meščanom, kakor je to določeno po versailleskem vojnem svetu l. 1918, so Italijani po generalovem odhodu zasedli mesto proti volji Skadarčanov in vzlic njihovemu protestu. Italijani so postavili na grad topove in jih naperili na mesto.

Pasić in Trumbić prideta v Beograd.

LDU Beograd, 25. marca. »Epoha« poroča: Vesti da prideta gg. Pasić in dr. Trumbić v Beograd zaradi vprašanja zunanje politike, so popolnoma neresnične. Onadva dospeta v Beograd radi notranjega položaja, da bi po možnosti posredovala pri sestavi nove vlade.

Višanje tečajev tujih valut.

LDU Beograd, 25. marca. Tečaji tujih valut so se zopet začeli dvigati. Francoski frank notira zopet 305.

Odmev nemškega gibanja na Madžarskem.

LDU Veliki Bečkerek, 25. marca. „Srpski glasnik“ javlja iz Segedina: Vsled pretrata v Berlinu razvijajo monarhistični elementi veliko agitacijo. Guverner Horthy pripravlja proglasitev kraljestva. Za kralja bo proglašen nadvojvoda Josip. (Morda ga mine veselje po zadnjih vesteh iz Nemčije. Op. ür)

Razne vesti.

Medved. To zimo je v nekaterih krajih na Ogrskem močno snežilo. Vsled tega so se priklatali iz velikih gozdov tudi medvedi. V Šalošu je gozdar Terek sedel s svojo rodbino ravno pri večerji, ko prilomasti močan rjavi medved. Gozdarjeva žena je padla v medlevico, gozdar sam pa je skočil hitro v drugo sobo po puško. Medved se je med tem gostil z bogato večerjo. Kar počni puška in medved se zgrudi mrtev na tla. A kako začudenje. Ko si ga gozdar ogleda natančneje, je spoznal, da je bil ta medved njegov hlapec, ki se je našemil z medvedovo kožo in hotel najbrže oropati gozdarjevo blagajno.

Salamonska razsodba. Dva moža stopita pred sodnika: nočni čuvaj in čunjar. Nočni čuvaj je trdil, da je pes, ki ga je imel čunjar na vrvi, njegov in v dokaz privedel s seboj dve priči. A tudi čunjar ni odnehal. Sodba je bila težka. Sodnik je ugibal dolgo, naposled pa izdal sledečo salamonsko razsodbo: „Pes naj se takoj izpusti. H komur pojde potem sam, temu ga prisodim.“ Rečeno, storjeno. Pes srdito zatuli, skoči k vratom in beži, kar more. „Saj sem mislil, da je ukraden“, je rekel sodnik in nagnal obe stranki.

Pes in mačka. Star pregovor sicer pravi, da staja si pes in mačka velika sovražnika, a v vsakem slučaju to ne velja. Dokaz tega je sledeča dogodba, ki se je primerila v Švici. Neki

posestnik pri Curihu se je hotel iznebiti mačke. Zašil jo je v vrečo in jo vrge v jezero. Pes je to opazil, skočil za vrečo v vodo, jo privlekel na breg potem vrečo pregrizel in tako oprostil mačko, katero je imel tako rad, da ji je prepustil celo del svoje jedi. Prijateljstvo med psom in mačko je posestnika tako ganilo, da je pridržal potem mačko pri hiši.

Krvolok načelnik madžarskega generalnega štaba. Horthyjeva vlada postavila je na mesto načelnika generalnega štaba ogrske nacionalne armade in državnega tajnika v vojnem ministru generala pl. Soosa. Ta krvolok je kot poveljnik 11. avstrijske armade imel princip, pošiljati takratne srbske ujetnike tik za bojno črto, kjer so reveži brez brambe deloma popadali sestradani in zadeti od avstrijskih sovražnih krogel. Število teh žrtev gre v desetisoče. „Arbeiterzeitung“ piše, da nacionalne države, posebno pa Srbi tega krvnika ne bodo z lahka pozabili ter da je sporazum med Jugoslavijo in Ogrsko nemogoč, dokler bo Ogrska postavljala take nečloveške krvoloke na vodilna mesta.

Ženske lase. Po Dunaju se klati posebna družba zlikovcev, ki napada mlada dekleta in jim postrizje lase. Zanimiv je način, kako love svoje žrtve. Pred izbrano žrtvo pade nenadoma kak član tega konzorcija na tla. Dekle nehote obstane se nahaja v trenutku v gneči raznih sumljivih elementov. Še predno se zamore preriti iz gneče, opazi na svojo žalost, da so ji odstrig'i njeno krasno kito. Lasje so na Dunaju namreč jako dragi.

Tatvina v Dunajskem muzeju. Dva meseca sta že pretekla, odkar se je zgodila v umetniškem muzeju na Dunaju velika tatvina, ki je vzbudila po vsem mestu silno pozornost. Neznani tatovi so ukradli iz muzeja zgodovinsko znameniti maršalski palici nekdanjega avstrijskega cesarja Franca in vojvode Lotariškega. Palici so sicer pozneje zopet našli v muzeju, a brez zlata in demantnih in drugih biserov. Policija je po dolgem poizvedovanju aretirala sedaj bivšega

muzejskega kurjača Julija Borschütza, ki pa odločno taji vsako krivdo.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V soboto 27.: »Velika srenja«. Ab. B—31.
V nedeljo 28.: Popoldne ljudska predstava »Brezdenarja«. Zvečer: »Pepeluh«. Izvèn abon.
V torek 30.: »Kristova drama«. Ab. A—31.
V sredo 31.: »Kristova drama«. Ab. B—32.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Mlad trgovski pomočnik, dobro izvežban, išče službe v mešani trgovini. Dela vse. Ponudbe pod »Pomočnik« na upravo tega lista. 2-1

Ena moška obleka se proda. Vpraša se Trubarjeva ulica (Luthergasse) št. 5, prtiličje desno.

Inserati

„Mariborskem delavcu“

imajo vedno

velik uspeh!

Ne zamudite torej ugodne prilike!

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog K 42,442.640·26

Rezervni fondi K 2,749.997·67

===== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. =====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.